

**ТАМІЛА ЯЦЕНКО
ІРИНА ТРИГУБ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні педагогічної ради

(назва закладу загальної середньої освіти)

Протокол № _____ від «__» _____ 2024 р.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

8 КЛАС (*пілот*)

70 годин (2 год. на тиждень)

Навчальна програма укладена на основі чинної модельної навчальної програми «Українська література. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори – Т. О. Яценко, В. І. Пахаренко, О. А. Слижук, І. А. Тригуб); гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ № 883 від 24.07.2023 р.). Режим доступу: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/736211/>

Зміст навчальної програми забезпечують дидактичні матеріали для навчання української літератури в 8 класі (*пілот*), що розроблені авторським колективом під керівництвом Т. О. Яценко та представлені для впровадження в освітній процес *пілотних класів* видавництвом «Грамота».

ЗМІСТ

I. Пояснювальна записка.

Нормативно-правова база, на основі якої укладено навчальну програму.

Мета і завдання навчальної програми.

Принцип побудови навчальної програми.

Погодинний розподіл програмового матеріалу.

Особливості організації навчальної діяльності на уроках української літератури в 8 класі.

II. Основна частина.

Групи результатів за Державним стандартом базової середньої освіти.

Очікувані результати за навчальною програмою.

Тема уроку/пропонований зміст.

Види навчальної діяльності.

Додаток 1. Список творів для позакласного читання.

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА, НА ОСНОВІ ЯКОЇ УКЛАДЕНО ПРОГРАМУ

Навчальну програму «Українська література. 8 клас (*пілот*)» укладено:

- відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту» (наказ № 463-ІХ від 16.01.2020 р.), Державного стандарту базової середньої освіти (Постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 р.), з урахуванням Типової освітньої програми (наказ МОН України № 235 від 19.02.2021 р.);
- на основі чинної модельної навчальної програми «Українська література. 7–9 клас» для закладів загальної середньої освіти (автори: Т. О. Яценко, В. І. Пахаренко, О. А. Слижук, І. А. Тригуб); гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ № 883 від 24.07.2023 р.).

МЕТА І ЗАВДАННЯ

Мета навчання української літератури в 8 класі – розвиток компетентних читачів і читачок з усталеною потребою читання високохудожніх надбань класичної та сучасної української літератури, національно свідомих громадян і патріотів України з гуманістичним світоглядом, здатних висловлювати власну критичну думку про прочитане, усвідомлювати національні та загальнолюдські цінності, відтворені у високохудожніх надбаннях класичної та сучасної української літератури та застосовувати здобуті предметні знання та вміння в нових навчальних і життєвих ситуаціях.

Завдання навчання української літератури в 8 класі – ознайомлення учнів/учениць із високохудожніми творами класичної та сучасної української літератури різних родів, жанрів, мистецьких напрямів і стилів; розвиток художнього сприймання навколишнього світу; формування вмінь аналізувати та інтерпретувати художні твори з урахуванням їх

жанрової специфіки, історичного, соціокультурного, мистецького контексту та світоглядної позиції письменника/письменниці; оволодіння теоретико-літературними поняттями для цілісного осмислення художніх творів; поглиблення вмінь самостійної дослідницької діяльності; розвиток творчих здібностей, усного й писемного мовлення; удосконалення навичок виразного читання; збагачення емоційно-чуттєвого досвіду та естетичного смаку; підвищення рівня загальної культури учнів/учениць.

Принцип побудови

У 8 класі вивчення української літератури ґрунтується на *хронологічно-стильовому принципі* з урахуванням *жанрово-родової специфіки творів*.

На основі ідейно-тематичного співвідношення запропоновано розгляд класичних художніх творів у *проекції з творами сучасної літератури*. Такі тематичні паралелі вмотивовано врахуванням пізнавальних і читацьких інтересів сучасних восьмикласників/восьмикласниць, які матимуть змогу прослідкувати художнє осягнення конкретної історичної доби та діяльності її відомих представників у сучасних творах. Літературні паралелі простежено також і на жанрово-тематичному рівні.

Передбачено також ознайомлення зі знаковими творами кримськотатарської літератури як невід'ємної частини українського літературного процесу. Вивчення в єдності української та кримськотатарської літератури обумовлено тим, що кримли й українці є корінними етносами України, історичні долі яких нерозривно пов'язані, а культури співіснували та взаємодоповнювалися упродовж століть.

У структурі навчальної програми для 8 класу передбачено такі *розділи*: «Вступ», «Прадавня Україна в дзеркалі літератури», «Заповідь любові: Біблія та українська література», «Література козацької України», «Українці та кримські татари», «Романтизм в українській літературі», «Реалізм в українській поезії та прозі», «Драматургія ХІХ століття», «Література рідного краю», «Найцікавіше з літературних новинок», «Узагальнення та систематизація вивченого».

ПОГОДИННИЙ РОЗПОДІЛ ПРОГРАМОВОГО МАТЕРІАЛУ

Усього – 70 год. (2 год. на тиждень).

Текстуальне вивчення – 52 год.

Розвиток мовлення – 4 год. (у межах годин на текстуальне вивчення).

Виразне читання – 4 год.

Література рідного краю – 2 год.

Найцікавіше з літературних новинок. – 2 год.

Узагальнення та систематизація вивченого – 4 год.

Позакласне читання – 4 год.

Резервний час – 2 год¹.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ В 8 КЛАСІ

Рекомендовано *біографічні відомості* про письменників/письменниць обмежити стислими довідками про основні факти їхнього життя і творчості, що безумовно можуть зацікавити учнів/учениць 8 класу. Важливо акцентувати на

---

¹ У 2024/2025 н. р. резервний час доцільно використати на подолання освітніх втрат і розривів.

активній громадянській позиції, патріотизмі українських письменників/письменниць, національних і загальнолюдських ідеалах, утілених у художніх творах. Залучення біографічного контексту повинно максимально сприяти розкриттю ідейно-художнього змісту творів і не перешкоджати їх осмисленню як самодостатніх мистецьких явищ.

Визначено *теоретико-літературні поняття (позначка ТЛ)*, формування яких відбувається у процесі читання, аналізу та інтерпретації художніх творів.

Рубрика «*Мистецький контекст*» (позначка МК) має *рекомендаційний* характер. Запропоновано твори живопису, музики, скульптури, кіно тощо, що мають ідейно-тематичну спорідненість із виучуваними текстами української літератури або ж є їх інтерпретацією в інших видах мистецтва. Міжмистецька взаємодія повинна бути методично вмотивованою.

Рекомендовано *види організації навчальної діяльності* різного рівня складності: репродуктивні, пізнавально-пошукові, дослідницькі та творчі. Рубрика орієнтує на широке використання традиційних та інноваційних методів і прийомів вивчення художніх творів і опрацювання навчального матеріалу, урахування особливостей очного, змішаного та дистанційного навчання, методичного стилю вчителя/вчительки, які мають широкі можливості для виявлення власної творчої ініціативи для ефективного досягнення очікуваних результатів навчання української літератури.

Змістове наповнення навчальної програми сприяє формуванню предметної (читацької) та ключових компетентностей, визначених Державним стандартом базової середньої освіти.

Навчальна програма є основою для календарно-тематичного планування.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

Групи результатів за Державним стандартом базової середньої освіти	Очікувані результати за навчальною програмою	Тема уроку/ Пропонований зміст	Види навчальної діяльності
ВСТУП (1 год.)			
<p>1. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях</p>	<p>Слухає інформацію з різних джерел на відому і нову тематику, подану у вільному темпі, тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) [9 МОВ 1.1.1]; формулює уточнювальні запитання щодо почутого навчального матеріалу для його розуміння [9 МОВ 1.1.2-4]</p>	<p>Художній твір в історико-культурному контексті доби (оглядово). ТЛ: <i>стиль доби (культурно-мистецька епоха), мистецький напрям, мистецька течія.</i> МК: зразки творів різних видів мистецтва різних стилів.</p>	<p>Асоціативна хмаринка щодо художнього твору в історико-культурному контексті доби (слова-асоціації, характерні ознаки). Створення ментальної мапи «Літературно-мистецькі епохи».</p>
<p>2. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду</p>	<p>висловлює в усній та/або письмовій формі власні почуття, враження, викликані новою навчальною інформацією та прочитаними художніми творами [9 МОВ 2.3.2-1]; представляє текстову інформацію з одного або кількох джерел, комбінуючи різні способи й засоби візуалізації змісту [9 МОВ 2.6.1-2]</p>		
<p>3. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з</p>	<p>виконує різні ролі в груповій онлайн-комунікації, обирає потрібні стратегії співпраці в</p>		

іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами у цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови	різних ситуаціях спілкування [9 МОВ 3.2.2-1].		
ПРАДАВНЯ УКРАЇНА В ДЗЕРКАЛІ ЛІТЕРАТУРИ (9 год.)			
1. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях	<p>Слухає інформацію з різних джерел на відому і нову тематику, подану у вільному темпі, тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) [9 МОВ 1.1.1];</p> <p>формулює уточнювальні запитання для розуміння навчальної теми [9 МОВ 1.1.2-4];</p> <p>визначає тему, основну ідею, порушені в художніх творах, проблеми [9 МОВ 1.4.1];</p> <p>доречно використовує цитати з художніх текстів для підтвердження й увиразнення власних поглядів, ідей, переконань [9 МОВ 1.6.1-3]</p>	<p>Культура й віра прадавніх українців. Погляди прадавніх українців на світ і місце людини в ньому. Основні риси дохристиянських вірувань наших предків, відображені у фольклорі й літературі (оглядово).</p> <p>Іван Білик «Дарунки скіфів». Творчість письменника – майстра історичної прози. Художня розповідь про похід Дар'явауша у Скіфію в оповіданні «Дарунки скіфів». Історичне підґрунтя твору. Причини нападу перського царя на Скіфію. Контраст образів перських і скіфських воїнів. Мудрість і поміркованість скіфів у протистоянні з багатотисячним військом.</p> <p>Русь, її культура та письменство. Усний народний епос. Старини (билини). Теми та мотиви старин різних циклів, художні особливості.</p> <p>ТЛ: старина.</p>	<p>Побудова стрічки часу (timeline). Виразне читання художніх творів. Переказ прочитаного. Аналітико-синтетична робота з текстом (бесіда за змістом, визначення теми, ідеї, особливостей композиції, сюжету, жанру, художніх засобів, мистецький контекст), зокрема й у форматі ментальної мапи/кластеру/метаплану. Групова взаємодія із оформленням результатів роботи у застосунку Padlet. Презентація про побут і життя скіфів. Мистецька галерея давніх пам'яток скіфської культури. Створення ментальної мапи «Особливості усної народної творчості доби Київської Русі».</p>
2. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів	<p>застосовує різні види критичного читання художніх творів [9 МОВ 2.1.1-1];</p> <p>робить висновки на основі</p>		

<p>(зокрема художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду</p>	<p>аналізу й інтерпретації прочитаних художніх творів [9 МОВ 2.2.7]; використовує для виконання завдань текстові/медіатекстові джерела, інформацію з яких вважає достовірною й надійною, аргументує вибір таких джерел [9 МОВ 2.5.1-1]; представляє текстову інформацію з одного або кількох джерел, комбінуючи різні способи й засоби візуалізації змісту [9 МОВ 2.6.1-2]; створює на основі вивченого навчального матеріалу власний або колективний медійний продукт [9 МОВ 2.7.2-1]</p>	<p>«Про Іллю Муромець та Соловій». Композиція і сюжет твору. Образ київського богатиря Іллі Муромця – оборонця рідної землі, його сила і мужність. Другорядні персонажі, їх характеристика. Мова і стильові особливості старини. МК: <i>скульптура</i> – монумент Іллі Муромцю (скульптор – В. Журавль, м. Київ, парк «Муромець»); <i>кіно</i> – х/ф «Сторожова застава» (режисер – Ю. Ковальов). Своєрідність давнього українського письменства. Періоди розвитку давньої літератури, її світоглядні, естетичні, мовні особливості. Письменство як частина культури Русі, його стилі та жанри (<i>оглядово</i>).</p>	<p>Інтерактивний постер із основними порадами Володимира Мономаха нащадкам. Кроссенс. Імпровізований перфоманс на основі історій про Іллю Муромця. Діаграма Вєнна. Перегляд документальних і художніх фільмів про добу Київської Русі. Віртуальна екскурсія історичними пам'ятками доби Київської Русі. Створення власних відео про історичні пам'ятки епох, відображених у вивчених художніх творах.</p>
<p>3. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами у цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови</p>	<p>виконує різні ролі в груповій онлайн-комунікації, обирає потрібні стратегії співпраці в різних ситуаціях спілкування [9 МОВ 3.2.2-1]; складає й оформлює власні тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) різних типів, стилів і жанрів відповідно до усталених словотвірних, лексичних, орфографічних, граматичних, пунктуаційних і стилістичних норм [9 МОВ</p>	<p>Володимир Мономах «Повчання дітям» (<i>скорочено</i>). Жанр повчання. Духовний заповіт київського князя нащадкам. Втілення у творі моральних принципів і традицій княжої доби. ТЛ: <i>монументалізм, орнаменталізм як мистецькі стилі, повчання</i>. МК: <i>скульптура</i> – пам'ятник Володимирі Мономаху (скульптор – С. Кантур, м. Прилуки Чернігівської обл.), пам'ятник Любецькому з'їзду князів (скульптор –</p>	<p>Створення постера, аканта в соціальних мережах від імені головних героїв/героїнь із використанням цитатних характеристик під керівництвом учителя/вчительки. Написання есе на тему: «До джерел: пізнання свого коріння та історії відкриває шлях до майбутнього».</p>

<p>4. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу</p>	<p>3.1.4-1] удосконалює власний стиль мовлення, використовуючи різні джерела [9 МОВ 4.2.4].</p>	<p>Г. Єршов, м. Любеч Чернігівської обл.); <i>образотворче мистецтво</i> – мозаїка «Володимир Мономах» (автор – В. Федько, м. Київ, метро «Золоті ворота»).</p> <p>Образ Русі в сучасній українській літературі. Твори сучасних письменників про княжу добу, їх актуальність. Райса Іванченко «Ярославни». Розповідь про письменницю та її історичну прозу. Історична основа оповідання. Взаємини Русі в часи князя Ярослава з європейськими державами. Значущість освіти та виховання князівен для утвердження авторитету держави. Образ Русі у творі. МК: <i>образотворче мистецтво</i> – фреска XI ст. «Доньки Ярослава» (Національний заповідник «Софія Київська», м. Київ); «Анна Київська» (невідомий художник, XIX ст.), «Анна Ярославна» (невідомий художник, 1884), поштова марка «Анна Ярославна» (художник – О. Штанко); <i>скульптура</i> – пам'ятник «Княгиня Ярославна» (скульптор – А. Куш, м. Новгород-Сіверський Чернігівської обл.), пам'ятник «Anne de Kyiv... Анна Ярославна...» (скульптори – К. Скрытський, Ф. Баландін, м. Київ);</p>	
--	---	---	--

		музика – А. Рудницький «Анна Ярославна» (опера).	
ЗАПОВІДЬ ЛЮБОВІ: БІБЛІЯ Й УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА (7 год.)			
1. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях	<p>Слухає інформацію з різних джерел на відому і нову тематику, подану у вільному темпі, тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) [9 МОВ 1.1.1];</p> <p>формулює уточнювальні запитання для розуміння навчальної теми [9 МОВ 1.1.2-4];</p> <p>розпізнає й передає прихований зміст повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), виражений невербально [9 МОВ 1.1.3];</p> <p>фіксує навчальний матеріал для оптимізації запам'ятовування, розуміння й подальшого використання почутого [9 МОВ 1.2.2];</p> <p>інтегрує почуте із власним і суспільно-історичним досвідом [9 МОВ 1.4.5];</p> <p>розрізняє основні факти й судження, розуміє підтекст у художніх текстах [9 МОВ 1.4.6];</p> <p>обґрунтовує власну позицію щодо особистісно та суспільно</p>	<p>Біблія – одна зі священних книг людства: історія створення, автори, побудова, жанрова структура (<i>оглядово</i>).</p> <p><i>«Євангеліє від Матвія»</i> (заповіді 22: 34-40; 25:31-40). Постаць Ісуса Христа. Ключові заповіді християнства – основа загальнолюдської моралі.</p> <p>МК: <i>образотворче мистецтво – П. Холодний, триптих «Благовіщення»; архітектура – Кловський палац, Ковнірівський корпус Києво-Печерської лаври (м. Київ), Собор Антонія і Феодосія (архітектор – С. Ковнір, м. Васильків Київської обл.).</i></p> <p>Біблія й українська література (<i>оглядово</i>).</p> <p>Переклади Біблії українською мовою. Біблійні сюжети в українській літературі.</p> <p>Ліна Костенко «Давидові псалми. Псалом 1».</p> <p>Біблійні мотиви у творчості письменниці. Ідея праведного буття особистості. Протистояння добра та зла в житті людини. Художні особливості вірша.</p> <p>ТЛ: <i>переспів.</i></p>	<p>Бесіда про роль релігії у світовій культурі та щодо суспільних морально-етичних норм.</p> <p>Виразне читання художніх творів.</p> <p>Аналітико-синтетична робота з текстом художнього твору (бесіда за змістом, визначення теми, ідеї, мотиву, особливостей композиції, сюжету, жанру, тропів, художніх засобів, мистецький контекст), зокрема й у форматі ментальної мапи/кластеру.</p> <p>Групова взаємодія із оформленням результатів роботи у застосунку Padlet.</p> <p>Цитатна характеристика героїв.</p> <p>Ромашка Блума (запитання за змістом теми).</p> <p>Створення кросвордів до вивчених художніх творів.</p> <p>Дослідницька робота з біблійними фразеологізмами.</p> <p>Сенкан.</p> <p>Метод «Малюємо вірш».</p> <p>Створення медіаконтенту (авторське читання поезії у стилі</p>

	важливих питань, порушених у художніх текстах [9 МОВ 1.6.1]; доречно використовує цитати з текстів для підтвердження та увиразнення власних поглядів, ідей, переконань [9 МОВ 1.6.1-3];	МК: <i>образотворче мистецтво</i> – ікона др. пол. XVII ст. «Поклін волхвів», стінопис Кирилівської церкви (м. Київ, XII ст.), саду», І. Репін «Христос у Гетсиманському саду», І. Мікула «Шопка».	сучасних запитів соціальних мереж). Перегляд документальних і художніх фільмів за темою розділу. Віртуальна екскурсія давніми архітектурними християнськими пам'ятками.
2. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду	застосовує різні види критичного читання художніх творів [9 МОВ 2.1.1-1]; робить висновки на основі аналізу й інтерпретації кількох прочитаних текстів [9 МОВ 2.2.7]; використовує для виконання завдань текстові/медіатекстові джерела, інформацію з яких вважає достовірною та надійною, аргументує вибір таких джерел [9 МОВ 2.5.1-1]; представляє текстову інформацію з одного або кількох джерел, комбінуючи різні способи й засоби візуалізації змісту [9 МОВ 2.6.1-2]; створює на основі вивченого навчального матеріалу власний або колективний медійний продукт [9 МОВ 2.7.2-1]	<i>Дзвінка Матіях «Мене звати Варвара» (скорочено).</i> Коротка розповідь про письменницю. Актуальність біблійної теми у психологічній повісті «Мене звати Варвара». Сюжет твору. Характеристика головної героїні. Постать меценатки Варвари Ханенко як утілення християнської доброчесності. Різдяні дива у повісті. МК: <i>образотворче мистецтво</i> – ілюстрації до повісті «Мене звати Варвара» (художниця – М. Микитюк).	
3. Висловлювання думок, почуттів і ставлень,	виконує різні ролі в груповій онлайн-комунікації, обирає		

<p>письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами у цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови</p>	<p>потрібні стратегії співпраці в різних ситуаціях спілкування; [9 МОВ 3.2.2-1].</p>		
<p>ЛІТЕРАТУРА КОЗАЦЬКОЇ УКРАЇНИ (9 год.)</p>			
<p>1. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях</p>	<p>Слухає інформацію з різних джерел на відому і нову тематику, подану у вільному темпі, тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) [9 МОВ 1.1.1]; відповідає на запитання за змістом навчального матеріалу [9 МОВ 1.1.2-1]; виявляє важливі деталі почутого навчального матеріалу й художніх творів для ілюстрування власного його розуміння [9 МОВ 1.4.1-2]; розрізняє основні факти й судження, розуміє підтекст у художніх текстах; [9 МОВ 1.4.6] виокремлює в художніх творах важливі деталі [9 МОВ 1.5.3]; доречно використовує цитати з текстів для підтвердження й</p>	<p>Україна в добу Відродження. Суспільно-культурне відродження: козацтво, братства (<i>оглядово</i>).</p> <p>Український народний героїчний ліро-епос. Народні думи. Українське кобзарське мистецтво. Думи як особливий жанр українського фольклору. Художня своєрідність жанру. Історико-героїчні та соціально-побутові думи.</p> <p><i>«Дума про Марусю Богуславку».</i> Історична основа твору. Тема жіночої долі. Образ Марусі Богуславки. Популярність сюжету думи в українському письменстві. ТЛ: <i>дума, речитатив.</i> МК: <i>образотворче мистецтво</i> – М. Деревус «Маруся Богуславка»; <i>скульптура</i> – пам’ятник Марусі Богуславці (скульптор – В. Богдановський, м. Богуслав Київської обл.);</p>	<p>Виразне читання художніх творів. Переказ прочитаного. Аналітико-синтетична робота з текстом художнього твору (бесіда за змістом, визначення теми, ідеї, мотиву, особливостей композиції, сюжету, жанру, художніх засобів, тропів, мистецький контекст), зокрема й у форматі ментальної мапи/кластеру. Групова взаємодія із оформленням результатів роботи в застосунку Padlet. Структурування вивченого з теми у вигляді таблиці-опори, схеми, ментальної мапи. Сенкан або діаманта. Створення ілюстрацій до творів, графічних символів.</p>

	увираження власних поглядів, ідей, переконань [9 МОВ 1.6.1-3]	<i>музика</i> – М. Фоменко «Маруся Богуславка» (опера).	Створення медіаконтенту (відео інтерпретації авторського читання дум у стилі сучасних запитів соціальних мереж). Створення постера, акаунта в соціальних мережах від імені головних героїв із використанням цитатних характеристик (під керівництвом учителя/вчительки). Відгуки за прочитаними творами із використанням інтерактивних платформ Padlet, Mentimeter. Створення буктрейлера/відео рекомендації про прочитаний твір. Печворк. Написання есе за вивченими художніми творами розділу. Віртуальна екскурсія архітектурними пам'ятками.
2. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду	застосовує різні види критичного читання художніх творів [9 МОВ 2.1.1-1]; визначає й коментує порушені в художніх текстах проблеми [9 МОВ 2.2.1]; робить висновки на основі аналізу й інтерпретації кількох прочитаних текстів [9 МОВ 2.2.7]; висловлює власні почуття та враження від прочитання художніх текстів, аналізуючи наявні в них виражальні засоби [9 МОВ 2.3.2]; визначає роль і місце художніх текстів у культурно-історичному контексті [9 МОВ 2.4.4]; створює на основі вивченого навчального матеріалу власний або колективний медійний продукт [9 МОВ 2.7.2-1]	Народні історичні пісні. Художні особливості, спорідненість із думами та іншими видами фольклору, тематичні групи. Пісні про боротьбу українського народу за свободу і державність (<i>оглядово</i>). «Ой як крикнув же козак Сірко». Легендарна постать славетного кошового отамана. Захоплення подвигом козаків-запорожців – захисників рідної землі. Художні засоби виразності у творі. ТЛ: <i>народна історична пісня, прототип.</i> «Чи не той то хміль». Оспівування перемоги козацького війська в битві під Жовтими Водами. Засоби художньої виразності у змалюванні образу Богдана Хмельницького. МК: <i>образотворче мистецтво</i> – О. Кулаков «Січовий гопак»; Ю. Саницький «Битва під Жовтими водами», О. Минка «Богдан Хмельницький», М. Івасюк «В'їзд Богдана Хмельницького до Києва»; <i>скульптура</i> – пам'ятник Б. Хмельницькому (скульптори – М. Вронський, О. Олійник м. Хмельницький).	
3. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів	виконує різні ролі в груповій онлайн-комунікації, обирає потрібні стратегії співпраці в різних ситуаціях спілкування [9 МОВ 3.2.2-1]; складає та оформлює власні	Українське бароко. Розквіт і занепад	

українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами у цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови	тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) різних типів, стилів і жанрів відповідно до усталених словотвірних, лексичних, орфографічних, граматичних, пунктуаційних і стилістичних норм [9 МОВ 3.1.4-1]	XVIII століття. Барокова поезія (<i>оглядово</i>). ТЛ: <i>курйозний вірш, зоропоезія.</i> Семен Климовський «Їхав козак за Дунай». Фольклорні мотиви, образна символіка вірша, особливості ритмомелодики. МК: <i>музика – «Їхав козак за Дунай» (слова – С. Климовський, музика – Л. ван Бетховен);</i> <i>образотворче мистецтво – стінописи Андріївської церкви (художник – Г. Левицький, м. Київ);</i> <i>архітектура – дзвіниця Софійського собору (м. Київ), Михайлівський Золотоверхий собор (м. Київ), Успенський собор Києво-Печерської Лаври (м. Київ).</i>	
4. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу	удосконалює власний стиль мовлення, використовуючи різні джерела [9 МОВ 4.2.4].	Доба козацької України в сучасній літературі. Марія Морозенко «Іван Сірко – великий характерник» (скорочено). Коротка розповідь про письменницю та її історичну прозу. Історична основа повісті. Дитинство легендарного кошового отамана, формування його характеру. Надзвичайні здібності героя. Характеристика другорядних персонажів. Міфологічний світ у повісті-фентезі. ТЛ: <i>історичне фентезі.</i> МК: <i>образотворче мистецтво – ілюстрації до повісті «Іван Сірко – великий</i>	

		характерник» (художник – М. Паленко); <i>скульптура</i> – скульптурний портрет Івана Сірка (скульптор – Г. Лебединська); <i>музика</i> – «Їхали козаки» (слова – В. Момот, музика – К. Момот), «Отаман Сірко» (слова, музика, виконання – рок-група «Широкий Лан»).	
ЛІТЕРАТУРА РІДНОГО КРАЮ (1 год.)			
1. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях	Слухає інформацію з різних джерел на відому і нову тематику, подану у вільному темпі, тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) [9 МОВ 1.1.1]; визначає тему, ідею, мотив, проблеми, порушені в художніх творах [9 МОВ 1.4.1];	Художні твори літератури рідного краю (за вибором учителя/вчительки та учнів/учениць). Ознайомлення з творами письменників/письменниць рідного краю, тематично спорідненими із вивченими художніми текстами в I семестрі. МК: твори мистецтва рідного краю.	Аналітико-синтетична робота з текстом художнього твору (бесіда за змістом, визначення теми, ідеї, мотиву, особливостей композиції, сюжету, жанру, художніх засобів, мистецький контекст). Створення буктрейлера/відео рекомендації про прочитану книжку. Проектна робота. Створення сайту/сторінок у соціальних мережах/wiki матеріалів про письменників/письменниць рідного краю (під керівництвом учителя/вчительки). Відвідування літературно-меморіальних музеїв. Зустрічі/онлайн конференції зі сучасними письменниками/письменницями. Написання листів-відгуків про прочитані художні твори.
2. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду	формулює логічні й послідовні висновки на основі аналізу та інтерпретації прочитаних художніх творів літератури рідного краю [9 МОВ 2.2.7-1]; самостійно добирає художні твори письменників /письменниць рідного краю різних стилів і жанрів відповідно до мети читання [9 МОВ 2.5.1]		
3. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема	створює самостійно тексти, використовує різні форми їх презентації для досягнення відповідної комунікативної мети		

інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами у цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови	[9 МОВ 3.1.5-1]; бере участь в онлайн-взаємодії , виконуючи різні ролі в невеликих групах і використовуючи типові стратегії співпраці в різних ситуаціях [9 МОВ 3.2.2];		Конференція-обговорення прочитаного.
4. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу	удосконалює власний стиль мовлення, використовуючи різні джерела. [9 МОВ 4.2.4]		
НАЙЦІКАВІШЕ З ЛІТЕРАТУРНИХ НОВИНОК (1 год.)			
1. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях	Слухає інформацію з різних джерел на відому і нову тематику, подану у вільному темпі, тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) [9 МОВ 1.1.1]; бере активну участь у комунікації, використовуючи прийоми комунікативної взаємодії відповідно до мети й ситуації спілкування [9 МОВ 1.1.2]; фіксує почуте повідомлення про літературні новинки для	Художні твори сучасної української літератури <i>(за вибором учителя/вчительки та учнів/учениць)</i> . МК: твори сучасного українського мистецтва.	Створення візуального постера/презентації/інтерактивно ї платформи про прочитаний твір сучасної української літератури. Конференція-обговорення прочитаного.

	запам'ятовування, розуміння та подальшого використання [9 МОВ 1.2.2]		
2. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду	керує власною читацькою діяльністю, орієнтується у відповідних джерелах інформації [9 МОВ 2.5.3]; обговорює з іншими особами свої читацькі вподобання й звички, наводячи приклади, аргументи, презентує прочитаний літературний твір у різний спосіб з урахуванням власного читацького досвіду; [9 МОВ 2.5.2-1]		
3. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами у цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови	бере участь в онлайн-взаємодії , виконуючи різні ролі в невеликих групах і використовуючи типові стратегії співпраці в різних ситуаціях [9 МОВ 3.2.2].		
УЗАГАЛЬНЕННЯ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ВИВЧЕНОГО ЗА I СЕМЕСТР (2 год.)			
1. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації	Відповідає на запитання щодо вивченого навчального матеріалу та змісту художніх творів, акцентуючи увагу на	Текстуально вивчені та самостійно прочитані художні твори. Узагальнення та систематизація вивченого в I семестрі навчального матеріалу.	Виконання тестових завдань та діагностувальних робіт за групами навчальних результатів. Літературні конкурси, вікторини.

<p>для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях</p>	<p>важливих деталях [9 МОВ 1.1.2-1]; обговорює актуальність, жанрово-родову належність художніх творів, зв'язок тексту з певною добою, творчістю митців [9 МОВ 1.1.2-2];</p>	<p>ТЛ: повторення вивчених у I семестрі понять теорії літератури.</p>	<p>Захист творчих проєктів.</p>
<p>2. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду</p>	<p>формулює логічні й послідовні висновки на основі аналізу й інтерпретації прочитаних художніх текстів [9 МОВ 2.2.7-1]; передає зміст вивченого, узагальнюючи, доповнюючи словесно інформацію [9 МОВ 2.6.1-1]</p>		
<p>3. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами у цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови</p>	<p>створює самостійно тексти, використовує різні форми їх презентації для досягнення відповідної комунікативної мети [9 МОВ 3.1.5-1]; бере участь в онлайн-взаємодії, виконуючи різні ролі в невеликих групах і використовуючи типові стратегії співпраці в різних ситуаціях [9 МОВ 3.2.2]</p>		
<p>4. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної</p>	<p>удосконалює власний стиль мовлення, використовуючи різні джерела [9 МОВ 4.2.4].</p>		

творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу			
УКРАЇНЦІ ТА КРИМСЬКІ ТАТАРИ (3 год.)			
1. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях/	<p>Слухає інформацію з різних джерел на відому і нову тематику, подану у вільному темпі, тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) [9 МОВ 1.1.1];</p> <p>окреслює тематику й проблематику художніх творів для подальшої інтерпретації [9 МОВ 1.4.1-1];</p> <p>виокремлює в художніх творах важливі деталі [9 МОВ 1.5.3];</p>	<p>Давня література кириллиці (оглядово). Переказ «Фонтан сліз у Бахчисарайському палаці» – зворушлива історія кохання. МК: <i>архітектура</i> – Ханський палац (архітектор – Омер, АР Крим, м. Бахчисарай); <i>скульптура</i> – скульптура «Фонтан сліз» (архітектор – Омер, мавзолей Діляри-Бікеч, АР Крим, м. Бахчисарай).</p> <p>Ашик Омер «Скажи-но, душе». Доля й творчість. Вірш «Скажи-но, душе...»... (переспів О. Гончаренка) – філософський роздум про долю кримськотатарського народу. Східний колорит художнього стилю твору. ТЛ: <i>ашикська поезія, газель, кошма.</i> МК: <i>образотворче мистецтво</i> – ілюстрації до книжки А. Левкової «Ашик Омер» (художниця – Г. Приходько); <i>скульптура</i> – пам'ятник Ашику Омеру (скульптор – А. Шмаков, м. Євпаторія, АР Крим).</p> <p>Кримські татари та українці в сучасній літературі.</p>	<p>Виразне читання художніх творів. Переказ прочитаного. Аналітико-синтетична робота з текстом художнього твору (бесіда за змістом, визначення теми, ідеї, особливостей композиції, сюжету, жанру, художніх засобів, мистецький контекст), зокрема й у форматі ментальної мапи/кластеру. Групова взаємодія із оформленням результатів роботи у застосунку Padlet. Перегляд документальних і художніх фільмів про історію і побут кримських татар. Віртуальна подорож Ханським палацом (АР Крим, м. Бахчисарай). Добір сучасних поезій про Крим. Написання власних віршів.</p>
2. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду	<p>сприймає тексти відповідно до особливостей національної культури та доби [9 МОВ 2.1.3];</p> <p>визначає й коментує порушені в художніх текстах проблеми [9 МОВ 2.2.1];</p> <p>робить висновки на основі аналізу та інтерпретації кількох прочитаних текстів; [9 МОВ 2.2.7]</p> <p>висловлює власні почуття та враження від прочитання художніх текстів, аналізуючи наявні в них виражальні засоби [9 МОВ 2.3.2];</p>		

	<p>використовує для виконання завдань текстові/медіатекстові джерела, інформацію з яких вважає достовірною та надійною, аргументує вибір таких джерел [9 МОВ 2.5.1-1]</p>	<p>Володимир Рутківський «Пастух Рашит» (розділ із книги першої тетралогії «Джури козака Швайки»). Історична проза у творчості письменника. Розповідь про зародження запорозького козацтва в тетралогії «Джури козака Швайки» (оглядово).</p>	
<p>3. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами у цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови</p>	<p>зіставляє власну думку, зафіксовану в письмовій формі, із думкою інших осіб; [9 МОВ 3.1.2-2]</p> <p>обстоює власну позицію щодо порушеної проблеми, аналізуючи та узагальнюючи різні погляди та ідеї [9 МОВ 3.1.2-3];</p> <p>виконує різні ролі у груповій онлайн-комунікації, обирає потрібні стратегії співпраці в різних ситуаціях спілкування [9 МОВ 3.2.2-1]</p> <p>складає та оформлює власні тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) різних типів, стилів і жанрів відповідно до усталених словотвірних, лексичних, орфографічних, граматичних, пунктуаційних і стилістичних норм [9 МОВ 3.1.4-1]</p>	<p>«Пастух Рашит» – ідея порозуміння та взаємодопомоги українців і татар.</p> <p>«Проблема дружби та обов'язку. Образ козака Швайки – утілення лицарства.</p> <p>МК: <i>образотворче мистецтво</i> – Ф. Красицький «Гість із Запоріжжя», ілюстрації до тетралогії «Джури козака Швайки» (художник – М. Паленко);</p> <p><i>кіно</i> – фрагмент д/ф «Виникнення козацтва» (д/ф «Країна: Історія українських земель»), відео «Хто такі кримські татари?» (розповіді письменників Капранових).</p>	
<p>4. Дослідження індивідуального мовлення, використання</p>	<p>удосконалює власний стиль мовлення, використовуючи різні джерела. [9 МОВ 4.2.4]</p>		

<p>мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу</p>			
<p>РОМАНТИЗМ В УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ (9 год.)</p>			
<p>1. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях</p>	<p>Слухає інформацію з різних джерел на відому і нову тематику, подану у вільному темпі, тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) [9 МОВ 1.1.1]; відповідає на запитання за змістом навчального матеріалу [9 МОВ 1.1.2-1]; окреслює тему та мотиви художніх творів [9 МОВ 1.4.1-1]; аналізує стильові, жанрові, естетичні та мовні особливості художніх текстів [9 МОВ 1.4.3-1]; характеризує роль, виражальні можливості та вплив на слухача важливих деталей, зокрема художніх [9 МОВ 1.5.3-1]</p>	<p>Романтизм як мистецький напрям. Україна першої половини ХІХ ст. Своєрідність української поезії ХІХ ст. <i>(оглядово)</i>. ТЛ: <i>романтизм</i>. МК: <i>образотворче мистецтво</i> – В. Штернберг «Переправа через Дніпро біля Києва», Т. Шевченко «Селянська родина», І. Айвазовський «Дев'ятий вал»; К. Костанді «В люди», К. Трутовський «Сцена біля колодязя», К. Крижицький «Рання весна», М. Мурашко «Дніпро»; <i>музика</i> – С. Гулак-Артемівський «Запорожець за Дунаєм» (опера), М. Лисенко «Різдвяна ніч» (опера), «Тарас Бульба» (опера); <i>архітектура</i> – Володимирський собор (архітектори – І. Штром, П. Спарро, О. Беретті, м. Київ), садиба Галаганів (архітектор – П. Дубровський, с. Сокирниць Чернігівської обл.); <i>садово-паркове мистецтво</i> – парк «Олександрія» (м. Біла Церква, Київська обл.), парк «Софіївка» (м. Умань Черкаської обл.).</p>	<p>Виразне читання та переказ творів. Аналітико-синтетична робота з текстом художнього твору (визначення теми, мотиву, особливостей композиції, сюжету, жанру, тропів, художніх засобів, мистецький контекст), зокрема й у форматі ментальної мапи/кластеру/метаплану. Групова взаємодія із оформленням результатів роботи в застосунку Padlet. Структурування вивченого з теми у вигляді таблиці-опори, схеми, ментальної мапи. Печворк. Сенкан/кросенс/діаманта. Літературний диктант. Створення медіаконтенту (відео інтерпретації авторського читання у стилі сучасних запитів соціальних мереж). Метод «Малюємо вірш». Ілюстрації до творів/графічних символів/художніх трактувань.</p>
<p>2. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема художніх текстах, медіатекстах) та</p>	<p>застосовує різні види критичного читання художніх творів [9 МОВ 2.1.1-1]; визначає й коментує порушені в художніх текстах проблеми [9 МОВ 2.2.1];</p>	<p>Романтична поезія. Особливості</p>	

<p>використання її для збагачення власного досвіду</p>	<p>висловлює власні почуття і враження від прочитання художніх текстів, аналізуючи наявні в них виражальні засоби [9 МОВ 2.3.2]; представляє текстову інформацію з одного або кількох джерел, комбінуючи різні способи і засоби візуалізації змісту [9 МОВ 2.6.1-2]; створює на основі вивченого навчального матеріалу власний або колективний медійний продукт [9 МОВ 2.7.2-1]</p>	<p>української романтичної поезії. Фольклорні мотиви творів. Літературні угруповання поетів-романтиків, їхній творчий доробок (<i>оглядово</i>).</p> <p>Михайло Петренко «Дивлюсь я на небо». Романтична пісенна лірика автора. Втілення мрій і поривань особистості в образній картині вірша. Засоби художньої виразності у творі. МК: <i>образотворче мистецтво</i> – портрет-реконструкція М. Петренка (художник – О. Чередниченко), І. Галан «Дивлюсь я на небо»; <i>музика</i> – «Дивлюсь я на небо» (слова – М. Петренко, музика – В. Заремба, Л. Александрова). ТЛ: <i>трискладові віршові розміри (дактиль, амфібрах, анапест).</i></p>	<p>Віртуальна подорож парками «Олександрія» (м. Біла Церква, Київська обл.), «Софіївка» (м. Умань, Черкаська обл.). Віртуальна подорож до літературно-меморіальних музеїв. Написання власних віршів.</p>
<p>3. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами у цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови</p>	<p>виконує різні ролі у груповій онлайн-комунікації, обирає потрібні стратегії співпраці в різних ситуаціях спілкування [9 МОВ 3.2.2-1]; складає й оформлює власні тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) різних типів, стилів і жанрів відповідно до усталених словотвірних, лексичних, орфографічних, граматичних, пунктуаційних і стилістичних норм [9 МОВ 3.1.4-1]</p>	<p>Жанр балади в літературі романтизму. Тарас Шевченко «Причинна». Розповідь про ранню творчість поета. Жанрові особливості балади «Причинна». Риси романтизму в творі. Композиція, сюжет, поетика балади. ТЛ: <i>балада, алітерація, асонанс.</i> МК: <i>образотворче мистецтво</i> – М. Бурачек «Реве та стогне Дніпр широкий»; <i>музика</i> – «Реве та стогне Дніпр широкий» (слова – Т. Шевченко, музика –</p>	
<p>4. Дослідження індивідуального мовлення, використання</p>	<p>удосконалює власний стиль мовлення, використовуючи різні джерела [9 МОВ 4.2.4].</p>	<p>музика – «Реве та стогне Дніпр широкий» (слова – Т. Шевченко, музика –</p>	

<p>мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу</p>		<p>Д. Крижанівський); <i>театр</i> – п'єса «Рече та стогне Дніпр широкий» (режисери – Л. Болобан, Л. Предславич); <i>кіно</i> – анімаційний фільм «Причинна» (режисер – А. Щербак).</p> <p>Сучасні українські балади (за вибором учителя/учительки). Популярність жанру балади в сучасній художній літературі. МК: <i>музика</i> – пісня «Балада про мальви» (слова – Б. Гура, музика – В. Івасюк).</p> <p>Традиції романтизму в українській прозі XIX століття (оглядово). ТЛ: <i>романтичний герой, пейзаж у романтизмі.</i> Микола Гоголь «Сорочинський ярмарок» (скорочено). Біографічний нарис про письменника. Україна у творчості митця. Етнографічне тло, проблематика, система образів, риси романтичного стилю у повісті «Сорочинський ярмарок». ТЛ: <i>містичне в літературі.</i> МК: <i>образотворче мистецтво</i> – В Штенберг «Ярмарок в Україні», С. Якутович «Сорочинський ярмарок», В. Бараненко «На ярмарок», «Сорочинський ярмарок»; <i>театр</i> – мюзикл-концерт «Сорочинський</p>	
--	--	---	--

		ярмарок» (режисер – Ю. Кочевенко, слова – О. Вратарьов, музика – О. Злотник).	
РЕАЛІЗМ В УКРАЇНСЬКІЙ ПОЕЗІЇ ТА ПРОЗІ (10 год.)			
1. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях	<p>Слухає інформацію з різних джерел на відому і нову тематику, подану у вільному темпі, тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) [9 МОВ 1.1.1];</p> <p>відповідає на запитання за змістом навчального матеріалу [9 МОВ 1.1.2-1];</p> <p>переказує художні твори докладно, стисло, вибірково, творчо, акцентуючи увагу на змісті в цілому, на окремих важливих деталях або фрагментах художніх текстів; [9 МОВ 1.2.1-1]</p> <p>самостійно добирає різні способи й засоби візуалізації для передачі навчальної інформації [9 МОВ 1.2.3];</p> <p>окреслює тематику й проблематику, мотиви художніх творів для подальшої інтерпретації [9 МОВ 1.4.1-1];</p> <p>доречно використовує цитати з текстів для підтвердження й увиразнення власних поглядів, ідей, переконань [9 МОВ 1.6.1-</p>	<p>Реалізм як мистецький напрям. Україна у другій половині ХІХ ст. Особливості українського реалізму (<i>оглядово</i>).</p> <p>ТЛ: <i>реалізм, реалістичний герой, пейзаж у реалізмі.</i></p> <p>Реалістична поезія. Реалізм в українській поезії ХІХ ст., його особливості (<i>оглядово</i>).</p> <p>Павло Грабовський «Я не співець чудовної природи...».</p> <p>Короткий нарис життя і творчості письменника.</p> <p>Роль художнього слова в житті особистості, розкриття поняття прекрасного з позицій реалізму у вірші.</p> <p>МК: <i>образотворче мистецтво</i> – В. Чебанік «Портрет Павла Грабовського».</p> <p>Проза реалізму. Іван Нечуй-Левицький «Микола Джеря» (скорочено).</p> <p>Коротко про письменника. Повість-хроніка «Микола Джеря». Соціально-побутова проблематика твору. Сюжет і композиція. Образ гордого й сміливого українця-бунтаря. Риси реалізму в повісті.</p> <p>ТЛ: <i>соціально-побутова повість.</i></p> <p>МК: <i>образотворче мистецтво</i> –</p>	<p>Виразне читання та переказ прочитаного.</p> <p>Створення сюжетної схеми.</p> <p>Аналітико-синтетична робота з текстом художнього твору (бесіда за змістом, визначення теми, мотиву, ідеї, особливостей композиції, сюжету, жанру, художніх засобів, мистецький контекст), зокрема й у форматі ментальної мапи/кластеру.</p> <p>Асоціативна хмаринка за тематикою художніх творів.</p> <p>Групова взаємодія із оформленням результатів роботи в застосунку Padlet.</p> <p>Діалоги від імені головних героїв/героїнь.</p> <p>Літературний (цитатний) диктант. «Упізнай героя/героїню за цитатою».</p> <p>Сторітелінг від імені письменника.</p> <p>Кроссенс.</p> <p>Створення постерів/акаунтів у соціальних мережах/резюме про письменників, головних героїв/героїнь у соціальних</p>

<p>2. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду</p>	<p>3]</p> <p>застосовує різні види критичного читання художніх творів [9 МОВ 2.1.1-1]; сприймає тексти відповідно до особливостей національної культури та доби [9 МОВ 2.1.3]; визначає й коментує порушені в художніх текстах проблеми [9 МОВ 2.2.1]; робить висновки на основі аналізу й інтерпретації кількох прочитаних текстів [9 МОВ 2.2.7]; представляє текстову інформацію з одного або кількох джерел, комбінуючи різні способи й засоби візуалізації змісту [9 МОВ 2.6.1-2]; створює на основі вивченого навчального матеріалу власний або колективний медійний продукт [9 МОВ 2.7.2-1]</p>	<p>В. Тропінін «Українець», ілюстрації до повісті «Микола Джеря» (художники – О. Лисенко, В. Полтавець); <i>скульптура</i> – пам’ятник Нимидорі (с. Стеблів Черкаської обл.);</p> <p>Україна XIX століття в сучасній літературі. Петро Яценко «Нечуй. Немов. Небач» (<i>скорочено</i>). Історична епоха та постаті історичних осіб. Реальне й фантастичне у творі. ТЛ: <i>кінороман</i>. МК: <i>образотворче мистецтво</i> – Navas PR Київ проект «ЛітДвіж»; <i>музика</i> – гурт «Антитіла» (композиція «Кіно»).</p>	<p>мережах (під керівництвом учителя/вчительки). Віртуальна подорож до літературно-меморіального музею.</p>
<p>3. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з</p>	<p>виконує різні ролі в груповій онлайн-комунікації, обирає потрібні стратегії співпраці в різних ситуаціях спілкування [9 МОВ 3.2.2-1]</p>		

іншими особами у цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови			
4. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу	удосконалює власний стиль мовлення, використовуючи різні джерела [9 МОВ 4.2.4].		

ДРАМАТУРГІЯ ХІХ СТОЛІТТЯ (7 год.)

1. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях	<p>Слухає інформацію з різних джерел на відому і нову тематику, подану у вільному темпі, тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) [9 МОВ 1.1.1];</p> <p>відповідає на запитання за змістом навчальної теми [9 МОВ 1.1.2-1];</p> <p>аналізує стильові, жанрові, естетичні та мовні особливості художніх текстів [9 МОВ 1.4.3-1];</p> <p>оцінює зміст і форму художніх текстів [9 МОВ 1.5.1];</p> <p>добирає й використовує необхідні вербальні та невербальні засоби для</p>	<p>Своєрідність української драматургії ХІХ століття. Театральне мистецтво. Жанрова специфіка, особливості конфліктів, сюжетів та образної системи драматичних творів ХІХ століття (<i>оглядово</i>).</p> <p>ТЛ: <i>драматургія, театр.</i></p> <p>Григорій Квітка-Основ'яненко «Сватання на Гончарівці» (скорочено). Нарис життя й драматургічної творчості письменника. Художні особливості п'єси, риси класицизму в ній. Соціально-побутовий конфлікт в її основі. Комічні ситуації, їх роль у композиції твору. Характеристика дійових осіб п'єси.</p> <p>ТЛ: <i>комедія, водевіль, конфлікт.</i></p> <p>МК: <i>театр</i> – вистава «Сватання на</p>	<p>Виразне читання творів в особах. Аналітико-синтетична робота з текстом художнього твору (бесіда за змістом, визначення теми, ідеї, особливостей композиції, сюжету, жанру, художніх засобів, мистецький контекст), зокрема й у форматі ментальної мапи/кластеру. Групова взаємодія із оформленням результатів роботи в застосунку Padlet.</p> <p>Літературний (цитатний) диктант.</p> <p>Підготовка кроссенсу.</p> <p>Інсценізація епізодів драматичних творів.</p> <p>Створення постерів/акаунтів у</p>
--	--	---	---

	<p>ефективної комунікації з урахуванням ситуації спілкування [9 МОВ 1.7.1-1]; виявляє й передбачає емоційні реакції в різних ситуаціях спілкування [9 МОВ 1.8.1-1]; сприймає тексти відповідно до особливостей національної</p>	<p>Гончарівці» (режисер – Ф. Стригун); <i>кіно</i> – телевізійний фільм-спектакль «Сватання на Гончарівці» (режисер – І. Земгало); <i>музика</i> – музика до вистави «Сватання на Гончарівці» (композитор – С. Рудей). Михайло Старицький «За двома зайцями» (<i>скорочено</i>). Стисла розповідь про письменника. Актуальність проблематики п'єси «За двома зайцями». Історія створення. Характеристика дійових осіб. Моральна й національна підоснови конфлікту. Засоби гумору та сатири. ТЛ: <i>комедія, водевіль, конфлікт.</i> МК: <i>театр</i> – вистава «За двома зайцями» (режисер – Б. Струтинський); <i>кіно</i> – х/ф «За двома зайцями» (режисер – В. Іванов, україномовна версія, 1961); <i>скульптура</i> – пам'ятник персонажам комедії «За двома зайцями» (скульптори – В. Щур, В. Сивко, Андріївський узвіз, м. Київ).</p>	<p>соціальних мережах/резюме про письменників, головних героїв/героїнь. Перегляд екранізацій прочитаних драматичних творів. Написання відгуків на екранізації художніх творів. Віртуальна подорож до літературно-меморіальних музеїв. Написання власних драматургічних етюдів «Герої української класики в сьогоденні».</p>
<p>2. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду</p>	<p>культури та доби [9 МОВ 2.1.3]; розпізнає в художніх текстах зображувально-виражальні засоби, ознаки авторського стилю [9 МОВ 2.2.6-2]; робить висновки на основі аналізу й інтерпретації кількох прочитаних текстів [9 МОВ 2.2.7]; представляє текстову інформацію, комбінуючи різні способи й засоби візуалізації змісту [9 МОВ 2.6.1-2]</p>		
<p>3. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами у цифровому середовищі, дотримання норм</p>	<p>виконує різні ролі у груповій онлайн-комунікації, обирає потрібні стратегії співпраці в різних ситуаціях спілкування [9 МОВ 3.2.2-1]; складає та оформлює власні тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) різних типів, стилів і жанрів відповідно до усталених словотвірних, лексичних, орфографічних,</p>		

літературної мови	граматичних, пунктуаційних і стилістичних норм [9 МОВ 3.1.4-1]		
4. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу	удосконалює власний стиль мовлення, використовуючи різні джерела [9 МОВ 4.2.4].		
ЛІТЕРАТУРА РІДНОГО КРАЮ (1 год.)			
1. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях	Слухає інформацію з різних джерел на відому і нову тематику, подану у вільному темпі, тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) [9 МОВ 1.1.1]; фіксує почуту навчальну інформацію для оптимізації запам'ятовування, розуміння й подальшого використання [9 МОВ 1.2.2]; визначає тему, ідею, мотив, проблеми, порушені в художніх творах [9 МОВ 1.4.1]	Художні твори літератури рідного краю (за вибором учителя/вчительки та учнів/учениць). Ознайомлення з творами письменників/письменниць рідного краю, тематично спорідненими із вивченими художніми текстами в II семестрі. МК: твори мистецтва рідного краю.	Аналітико-синтетична робота з текстом художнього твору (бесіда за змістом, визначення теми, ідеї, мотиву, особливостей композиції, сюжету, жанру, художніх засобів, мистецький контекст). Створення буктрейлера/відео рекомендації про прочитану книжку. Проектна робота. Створення сайту/сторінок у соціальних мережах/wiki матеріалів про письменників/письменниць рідного краю (під керівництвом учителя/вчительки). Відвідування літературно-меморіальних музеїв. Зустрічі/онлайн конференції зі
2. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема художніх текстах, медіатекстах) та	формулює логічні й послідовні висновки на основі аналізу та інтерпретації прочитаних художніх творів літератури рідного краю [9 МОВ 2.2.7-1]; характеризує поведінку й		

використання її для збагачення власного досвіду	причини виникнення емоційного стану літературних персонажів, коментує їх вчинки та висловлювання [9 МОВ 2.3.1-1]		сучасними письменниками/письменницями. Написання листів-відгуків про прочитані художні твори. Конференція-обговорення прочитаного.
3. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами у цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови	створює самостійно тексти, використовує різні форми їх презентації для досягнення відповідної комунікативної мети [9 МОВ 3.1.5-1]; бере участь в онлайн-взаємодії , виконуючи різні ролі в невеликих групах і використовуючи типові стратегії співпраці в різних ситуаціях [9 МОВ 3.2.2]		
4. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу	удосконалює власний стиль мовлення, використовуючи різні джерела [9 МОВ 4.2.4].		
НАЙЦІКАВІШЕ З ЛІТЕРАТУРНИХ НОВИНОК (1 год.)			
1. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих	Слухає інформацію з різних джерел на відому і нову тематику, подану у вільному темпі, тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) [9 МОВ	Художні твори сучасної української літератури <i>(за вибором учителя/вчительки та учнів/учениць)</i> . МК: твори сучасного українського мистецтва.	Створення візуального постера/презентації/інтерактивно ї платформи про прочитаний твір сучасної української літератури. Конференція-обговорення

цілей у різних комунікативних ситуаціях	1.1.1]; бере активну участь у комунікації, використовуючи прийоми комунікативної взаємодії відповідно до мети й ситуації спілкування [9 МОВ 1.1.2]; фіксує почуте повідомлення про літературні новинки для запам'ятовування, розуміння та подальшого використання [9 МОВ 1.2.2]		прочитаного. Створення візуального постера/презентації/інтерактивно ї платформи про прочитаний твір сучасної української літератури. Конференція-обговорення прочитаного.
2. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду	самостійно добирає тексти українських авторів/авторок різних стилів і жанрів відповідно до мети читання [9 МОВ 2.5.1]; обговорює з іншими особами свої читацькі вподобання й звички, наводячи приклади, аргументи, презентує прочитаний літературний твір у різний спосіб з урахуванням власного читацького досвіду [9 МОВ 2.5.2-1];		
3. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних	бере участь в онлайн-взаємодії , виконуючи різні ролі в невеликих групах і використовуючи типові стратегії співпраці в різних ситуаціях [9 МОВ 3.2.2].		

письменників; взаємодія з іншими особами у цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови			
УЗАГАЛЬНЕННЯ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ВИВЧЕНОГО ЗА II СЕМЕСТР I НАВЧАЛЬНИЙ РІК (2 год.)			
1. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях	Відповідає на запитання щодо вивченого навчального матеріалу та змісту художніх творів, акцентуючи увагу на важливих деталях [9 МОВ 1.1.2-1]; обговорює актуальність, жанрово-родову належність художніх творів, зв'язок тексту з певною добою, творчістю митців [9 МОВ 1.1.2-2]	Текстуально вивчені та самостійно прочитані художні твори. Узагальнення та систематизація вивченого в II семестрі та впродовж навчального року. ТЛ: <i>повторення вивчених у II семестрі та впродовж навчального року понять теорії літератури.</i>	Виконання тестових завдань та діагностувальних робіт за групами навчальних результатів. Дискусія «Як сформувати власний читацький смак?» Літературні конкурси, вікторини. Захист творчих проєктів. Обговорення літератури для читання влітку.
2. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду	формулює логічні й послідовні висновки на основі аналізу й інтерпретації прочитаних художніх текстів [9 МОВ 2.2.7-1]		
3. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів	створює самостійно тексти, використовує різні форми їх презентації для досягнення відповідної комунікативної мети [9 МОВ 3.1.5-1]; бере участь в онлайн-взаємодії,		

українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами у цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови	виконуючи різні ролі в невеликих групах і використовуючи типові стратегії співпраці в різних ситуаціях [9 МОВ 3.2.2]		
4. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу	удосконалює власний стиль мовлення, використовуючи різні джерела [9 МОВ 4.2.4].		

СПИСОК ТВОРІВ ДЛЯ ПОЗАКЛАСНОГО ЧИТАННЯ

(за розділами)

ВСТУП

Самостійно прочитані учнями художні твори.

ПРАДАВНЯ УКРАЇНА В ДЗЕРКАЛІ ЛІТЕРАТУРИ

Н. Забіла «Троянові діти».

Б. Комар «Векша».

В. Малик «Князь Кий».

Ю. Хорунжий «Мелодії кам'яної гори».

В. Рутківський «Сторожова застава».

Д. Кремінь «А де ж те скіфське золото?».

Л. Костенко «Скіфська одиссея».

В. Чемерис «Ольвія», «Сини змієногої богині».

Ю. Логвин «Останній камінь Гарпата».

А. Папакін «Діти Таргітая»

О. Гедеонов «Ольвія. Зима змін»

ЗАПОВІДЬ ЛЮБОВІ: БІБЛІЯ Й УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

«Притча про неслухняного сина та справедливого й люблячого батька».

«Притча про милосердя й про ближнього».

Т. Шевченко «Давидові псалми».

Б.- І. Антонич «Різдво».

Г. Коваленко «Біблійні історії для дітей».

К. Малицька «Малі герої».

Г. Кирпа «Мій ангел такий маленький».

І. Малкович «Із янголом на плечі».

З. Мензатюк «Ангел Золоте Волосся».

Дз. Матіяш «Марта з вулиці святого Миколая».

І. Жук «Пісня Йосипа», «Гетсиманський сад. Відповідь сина».

ЛІТЕРАТУРА КОЗАЦЬКОЇ УКРАЇНИ

Дума про Олексія Поповича.

Дума «Дарувала Катерина козакам лимани».

Пісня про Морозенка.

Історичні пісні «Нічка була темна», «Ой у лісі, на полянці», «Виряджала мати сина під Крути до бою».

С. Тельнюк «Грає синє море».

М. Пригара «Михайлик – джура козацький».

Р. Завадович «Маруся Богуславка».

В. Шкляр «Характерник».

М. Морозенко «Іван Сірко – славетний кошовий» (друга частина діалогії).

О. Гаврош «Музей пригод».

І. Андрусак «Сірка на порох».

УКРАЇНЦІ ТА КРИМСЬКІ ТАТАРИ

Антологія кримськотатарської поезії XIII-XX ст. «Окрушини сонця».

А. Левкова «Ашик Омер».

В. Рутківський «Джури-характерники», «Джури і підводний човен», «Джури і Кудлатик».

РОМАНТИЗМ В УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Т. Шевченко «Тополя», «Лілея», «Тарасова ніч».

Збірка «Українські поети-романтики».

Марко Вовчок «Маруся».

П. Куліш «Орися», «Огнений змій».
М. Старицький «Облога Буші».
І. Драч «Балади буднів».
А. Качан «Журавлині луги або Купальські вогні».
В. Баранов «Хата синьоока».
О. Гаврош «Врятувати Тараса Шевченка».
А. Бачинський «Ватага Веселих Волоцюг».

РЕАЛІЗМ В УКРАЇНСЬКІЙ ПОЕЗІЇ ТА ПРОЗІ

С. Руданський «Співомовки».
Марко Вовчок «Козачка»
Б. Грінченко «Каторжна», «Батько та дочка».

ДРАМАТУРГІЯ ХІХ СТОЛІТТЯ

Т. Шевченко «Назар Стодоля».
Іван Карпенко-Карий «Сто тисяч».
Збірка п'єс сучасних драматургів «Дощ в акваріумах площ».